

Potem sem pa jaz šla k Reziki, dal jej kosilo, ker ni kosila z nami. Ate pa so z Adelajido Petrovno dolgo govorili, a ko smo se čaja napili, so šli spremit Adelajido Petrovno, jaz sem legla spat brez njih, dasiravno sem vedno čakala, da pridejo ter sedejo k meni na posteljico in pogovoré po navadi. Ateja ni bilo in prvi-krat v življenji sem tako žalostno zaspala brez njih.

5.

S tega dne sva začela z atejem živeti drugače, ne pa kakor sva prej živela. Adelajida Petrovna je iz začetka redko prihajala k nam, poenkrat na teden, in kakor je prišla, tako so bili ate bolj veseli. Vse pospravi, vse naredi in če je ateju dolg čas, jih ona razveseli. Potem pa je Adelajida Petrovna večkrat zahajala, skoraj vsak drug dan, in prihajala je uže zjutraj: kosilo pripravi, šiva perilo ateju, poravná obleko, vse pospravi in vsakikrat si kaj izmisli. A kadar je ona pri nas, ate uže nikoli ne prebirajo pravd, kakor da bi se ljudje več ne pravdali. Jaz sem na to uže popolnoma sama ostala. Zjutraj ate gredó v pisarnico, ko se pa vrnejo, vedno sedijo z Adelajido Petrovno, potem jo spremljajo, ali pa gredó ž njo sprehajati se, ali pa v gledišče... jaz sem pa sama z Reziko, vedno molčim, in ko ležem spat, nikoli več ne pridejo ate se pogovoriti z menoj.... in „mrvica“ me več ne imenujejo.... kakošna sem revica!

Nisem vsega slišala, kar je Adelajida Petrovna ateju pravila; a enkrat sem slišala, ko je pravila, da tam neki v drugem mestu ima ženina, kateri jo jako ljubi ter jo vedno vabi v tisto mesto ter se hoče oženiti, sém pa ne more priti. In res o pustu je prišla k nam Adelajida Petrovna ter dé, da se odpravlja v tisto mesto.

Moj ženin je zeló bolan, je rekla, ker se boji za me. Moram odpraviti se k njemu, in — Bog vé, kedaj se bom vrnila.

Jaz sem stala pri ateju in videla sem, oni so postali zeló blede, solze so jim oči zalile, prijeli so Adelajido Petrovno za roko ter so rekli:

Nu, a jaz kaj bom tukaj brez vas? Vi vidite, da sem sam, popolnoma sam ostanem.

Sami, ate! kaj pa jaz? Kaj sem se vam res tako zamerila? kaj mene prav nič več ne ljubite? Naj bode, ne imenujte me „mrvico“, ne sedite pri meni na posteljici, dokler ne zaspim — samo takih besedí ne govorite! Ah, ate, ah predragi ate, kako je to, aj kako?!.. Srce me je tako zbolelo, zajokala sem. Ate so se naglo obrnili k meni, razjezili so se in tako srdito so rekli:

Ti stojiš tukaj, Ančika, čemu poslušáš tuje razgovore, idi ven!

Tuje razgovore! Če sem jaz ateju postala tuja, vendar oni so meni oče kakor so bili prej... Počakajmo. Odpeljala se bode Adelajida Petrovna v tuje mesto in z atejem bodeva spet blizka, bodeva spet, kakor sva bila prej.

Adelajida Petrovna se je na drugi dan odpeljala. Ali z atejem nisva začela živeti, kakor prej. Ate so postali tako dolgočasni in večkrat sem zapazila, da jokajo. Spat sem se odpravljala vselej sama. Ate so imeli posteljo na drugem koncu spalnice. Včasí se ponoči zbudim in slišim: ate jokajo v temoti. Nisem se drznila uspokojevati jih, dasiravno bi bila tako rada. Včasí je pa gorela še sveča in videla sem, kako ate prečitavajo pisma, pa jočejo; včasí pa so sami pisali pisma, dolgo in mnogo so pisali...

Tako živela sva, pa le ne, kakor prej. Moja obleka je bila popolnoma uže iznošena in redka, čezemci strti in luknjasti. Ira mi je enkrat rekla, da bodem kmalu ciganki podobna. Prej so ate vedno ogledavali

mojo opravo, zdaj pa je niso nikoli pogledali... Pa kedaj tudi bi mogli? Zjutraj zgodaj gredó v pisarnico, a ko se vrnejo, zdihujejo. Ah, ate, ko bi jaz vedela, kaj vam je! Gledite, čez nekoliko tednov, ne mnogo prej, ko se ate vrnejo iz pisarnice, jim prinesejo telegram. Ko se vrnejo ate, dala sem jim telegram. Oni so prečitali in postali so tako veseli, in z menoj so začeli tako veselo pogovarjati se:

Na, čitaj! znaš čitati taka le pisma?

Vzela sem. Na papirji vidim dolgo tenko vrsto, čitam, čitam najprej tiho, potem na glas: „Jutri se vrnem, sežgala sem ladije. Adej.“

Razumela sem, da se vrača Adelajida Petrovna, ali o kakošnih ladijah ona piše, tega nisem razumela. Prašam ateja:

Kaj je imela Adelajida Petrovna svoje ladije?

Ate so se najprej zasmeli, potem pa so rekli: To se pravi, Adelajida Petrovna je slovó dala svojemu ženinu. (Dal. prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 15. marca. — Stan državnega zbora bil je uže pred tednom jako razburjen, pretekli teden pa se sme imenovati viharen. Na vse kriplje so vrtali levičarji na vseh vogalih, da bi pri hišnem davku razdejali desnico in ob enem nevaren udarec dali vladi, a spodletelo jim je! Tisti, katere so hoteli preslepiti, očitali so jim to v obraz, in večina je srečno prestala zeló hudo preskušnjo. Drugi udarec priletel je levičarjem iz lastnega tabora z odstopom predsednika grofa Coronini-a. Coroninijev odstop je smatrati za najostrejšo obsodbo škandalov, katere uže precéj dolgo počenjajo levičarji in njim na čelu ves divji dr. Herbst v zbornici in v svojih časnikih. — V mojem zadnjem pismu naznanjeni prvi korak slovenskih poslancev zoper razsodbo c. k. dunajske najvišje sodnije o jeziku slovenskem storjen je bil pretekli petek; od odločnosti vlade bo zdaj odvisno, ali bo treba še odločnejih korakov ali ne. Jezik naroda našega ne sme do sodnega dne pankrt ostati v uradih! Gotovo je eno, da se slovenski poslanci še le tadaj smejo in morejo zadovoljiti in dalje čakati izpolnjenja obljub, kader se slovenskemu jeziku v uradih in šoli dejansko postavno priznana pravica da. — Druge nekatere novice so prepomenljive, da bi jih „Novice“ le v dopisu mogle omenjati, — mislim smrt krajnski deželi v predobrem spominu ostalega gospod grofa Andreja Hohenwarta, očeta našega voditelja v državnem zboru, Nj. ekselence grofa Karola Hohenwarta, in pa grozoviti umor ruskega cara Aleksandra II. preteklo nedeljo popoldne v Peterburgu. Ta sramota 19. stoletja je sad nihilizma, — in nihilizem sad modernega liberalizma in brezvrstva, šolske odgoje brez Boga itd. itd.

Z Dunaja 12. marca. — Gosp. Ernst Kramar, asistent na tukajšnjem agrikulturno-kemičnem poskuševališči, je napravil zadnji strogi izpit za diplomu (strengé Diplomsprüfung) iz kmetijstva, kemije in naravoslovja. Prestal je ta izpit v vseh predmetih z odliko. Gosp. Kramar, ki je tudi dopisnik „Novicam“, je prvi Slovenec, ki je napravil na tukajšnji visoki kmetijski šoli stroge izpite, ki so tolike veljave, kolikoršne so na vseučilišči doktorski izpiti iz drugih znanstev. Čestitamo!

Iz Gradca 10. marca. — (Nov sad brezverske ljudske šole). Naj, kakor je „Slov. Gosp.“ posnel po „Gratz. Volksbl.“ prečudno dogodbo, tako jo tudi „Novice“ posnamejo po „Prilogi Slov. Gosp.“, po kateri je pozdrav „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ v ljudskih šolah

prepovedan!! „Slov. Gosp.“ pripoveduje to prepoved tako: Gradec je uže precej veliko mesto. Blizu 100.000 ljudi šteje, zaradi tega pa tudi veliko otrok, učiteljev in šol. Dne 22. febr. ob 9. uri predpoldnem vstopi katehet, čestitljiv oče frančiškan, pri sv. Andrašu v šolo. Otroci zagledavši ga pozdravijo glasno, krepko in veselo: „hvaljen bodi Jezus Kristus“. V šoli navzoč sta pa šolski inšpektor in šolski ravnatelj. Sedaj stopi šolski inšpektor vpričo vseh učencev pred g. kateheta rekoč: „šolske oblasti so zaukazale: kedar učitelj ali kdo drug vstopi, ima se opustiti pozdrav: „hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Šolska oblast je tako zaukazala, in jaz sedaj res strmim, da se tukaj po tem zaukazu ne ravna. Zatoraj prepovejte otrokom, naj Vas vstopivšega v učilnico ne pozdravljajo več z besedami: „hvaljen bodi Jezus Kristus!“ — Katehet odgovori: tega ne storim, če hočete ta pozdrav odpraviti, storite to sami! Inšpektor: treba Vam je le besedico ziniti in zaukaz šolske oblasti je izvršen. Katehet: Ako gosposka kaj takšnega od mene zahteva, hočem tudi vedeti: zakaj? Inšpektor: kedar gosposka kaj zaukazuje, moramo ji slepo vbogati. Inšpektor in ravnatelj odideta! — Res skoraj neverjetno v katoliški Avstriji!

Iz Vipave 13. marca. — Slavno vredništvo! Prosim, da sprejmete v Vaš list naslednji popravek: V zadnje moje pojasnilo v 10. listu „Novic“ od 9. marca 1881. na strani 79. kot popravek k dopisu iz Vipave od 30. jan. t. l. v 5. št. „Novic“ se je vrnila najbrž po krivdi uredništva ta-le pomota: lit. b. se glasi: „ker je bil za tajnika izvoljen g. Št., nad čegar nespodobnim obnašanjem pri društvenih veselicah smo se uže očitno spodtikali“. „Pri društvenih veselicah“ jaz nisem pisal, — to naj se vzame kot popravek v znanje. Pisal sem le: „nad čegar nedostojnim obnašanjem smo se uže večkrat spodtikali“. Dalje se je izpustilo v zadnjih „Novicah“ potrdilo, tako-le se glaseče: „Podpisani potrdimo, da je popis volitve resničen.“ (Sledijo štirje podpisi veljavnih gospodov.) — To v popravek mojega pojasnila. A. Ditrich.

Iz Vipave nam je od druge strani došel popravek k dopisu „Novic“ od 9. marcija t. l. „Na konci omenjenega dopisa so izostale te le važne besede: „V dokaz, da je popis volitve resničen“, sledijo štirje podpisi veljavnih gospodov. — Tisti podpisi toraj so bili namenjeni edino le v potrjenje, da je popis čitalniških volitev resničen, nikakor pa niso veljali ti podpisi v potrjenje kakih osebnih napadov, kakor se je raztolmačilo. Za vse osebne napade in osebna razžaljenja je edino in samo le dopisnik odgovoren, ki je na konci dopisa s polnim imenom podpisan“.

Iz Vipave 12. sušca. — Slavno vredništvo! Da ne bode svet mislil, da sem Vam v dopisu v štev. 5. letošnjih „Novic“ neresnico poročal, hočem dokazati, da stvar ni taka, kakor jo je vam g. Ditrih v popravku iz Vipave v zadnjih „Novicah“ naslikal. Zato prosim, da ta popravek na podlagi §. 19. tiskovnega zakona v prihodnji list sprejmete.

Dne 1. januarija je imela naša čitalnica svoj navadni občni zbor. V odbor smo bili voljeni tudi gosp. R. Dolenc, g. Fr. Štajer in jaz, katere se g. Ditrihu zljubi imenovati „tu le predobro znana trójica“. Gospoda R. Dolenc in Štajer sta bila pa tudi uže v pretečenem letu odbornika čitalnice, kako more toraj res biti, „da bi bila tudi ta dva gospoda pri volitvi glasno zabavljala „staremu odboru, tedaj tudi samemu sebi“, ako bi sploh res bilo, da je kedo to storil, kar pa zanikavam, kakor tudi to, da bi bil društvenike le kedo tako motil in zbegal, da vsled tega pri volitvi odbora ni bilo nobenega reda. — Pristaviti pa moram, da je na večino

društvenikov kaj slab vtis naredilo, da gosp. tajnik Adl. ni niti z eno besedico hotel poročati o delovanji v pretečeni dobi. To pa je vzbudilo gotovo opravičeno strmenje. — Da smo dobili mi trije po društvenih pravilih premalo glasov, je sicer istina, a to se je še le več dni po volitvi izvedelo, ko se je začelo proti volitvi rovatiti — nikakor pa ni res, da je bil g. tajnik A. zbor na to brž opozoril, in da ga je trójica prevpila, kajti ravno gosp. A. je bil zapisnikar in v dotičnem zapisniku ni niti sluha ne duha o kakem takem opazovanju, pač pa je g. A. sam zapisal med drugim: „za tajnika je izvoljen g. Št. z 9 glasovi“ in „z večino glasov izvoljeni g. Pirc.“ Da je to g. Ditriha napotilo, da je proti veljavnosti volitve vložil pritožbo in da je zahteval novo volitev, je neresnična trditev, kajti na vabila k odborovi seji dne 16. prosinca dajeta gg. J. Grabrijan in J. Adlešič odbornikom na znanje: „da je neki g. društvenik proti volitvi dné 1. januarija t. l. vložil pritožbo, v kateri zahteva, da se tisti gg. odborniki, kateri nimajo zadostnega števila glasov, še enkrat volijo.“ Pri odborovi seji dne 16. prosinca t. l. je pa g. Štajer dokazal, da ne gré, da bi se volitev le gledé treh ovrгла, ampak da je sploh cela volitev neveljavna, ker trije odborniki niso dobili absolutne večine glasov, in zahteval je, da naj se ta volitev popolnem ovrže, ker občni zbor tako ni bil pravilno sklican in ravno tako je bil zapisnik zborove obravnave nepravilen in pomanjkljiv. — Po dolgi in burni debati, katere se je vseh šest navzočnih odbornikov več ali manj vdeležilo, se je pridružil g. Štajerjevim nazorom sam predsednik gosp. Grabrijan in stavil konečni predlog: „naj se ves odbor še enkrat voli“ in kakor stoji zabilježeno v zapisniku iste odborove seje, so temu predlogu pritrdili vsi odborniki razen Adlešiča. Adlešič je povdarjal, da volitev tistih izvoljenih obveljá, kateri so imeli zadostno število glasov.“ — Sedaj naj sodijo čast. bralci, ali g. Ditrih resnico govori, ako piše: „da je odbor pri seji 16. januarija t. l. s 5 glasovi proti edinemu g. Štajarju njegovo pritožbo za opravičeno spoznal. Kar piše g. Ditrih o svojih dobrih namenih do čitalnice, o tem se bode na drugem mestu govorilo, kaj se pravi poštenjaka na tak neuslišan način pred svetom tako krivično javno žaliti. — V g. Ditrihovem popravku na dalje ni res, da se je po priganjanji trójice volitve celó nekdo vdeležil, ki ni bil ud, ravno tako ni res, da je g. Štajer zvedši o pritožbi „letel“ celó nad g. dekana, ter „zahteval“, naj se pritožba ovrže, a volitev potrdi. On je prišel k gosp. dekani z vprašanjem, kedaj bode prva seja novo izvoljenega odbora in tu mu je g. dekan dejal, da se bodo trije odborniki morali na novo voliti, ker je g. Ditrih proti njihovi volitvi vložil protest, da on seje novega odbora toraj ne bode razpisal. Trdivši, da o tem nima samo predsednik odločnosti in povdarjaje, da se volitev nikakor ne more parcijelno za neveljavno spoznati, se je poslovil z zatrdilom, da se bode še o tem debatiralo, ali se morejo meni nič tebi nič trije iz odbora izbacniti; nadalje ni res, da je trójica agitirala, kakor bi šlo za nebesa ali pekel, pač pa je g. Ditrih razven intenzivnih agitacij v Vipavi, Vrhpolji, Lozicah in posebno v Šentvidu, kjer je celó popolne neresničnosti v dosego svojega namena raznašal, v Šturji dva gospoda najlepšega blagostanja, nagovarjaje ju, naj pristopita čitalnici Vipavski, on jima hoče za celo leto vstopnino in mesečnino plačati, samo da glasujeta ž njim, da se „trójica“ (katero je z imenom imenoval) premaga; ni res, da se je moral vsak narodnjak vstrašiti, pač pa je provzročilo v vseh krogih dokaj začudenja, da se g. Ditrih s tako strastjo

poteguje za volitve, ko bi ga morala skušnja vendar uže izučiti. Gosp. Ditrih nima niti najmanjšega povoda niti poklica, meni hinavsko javkanje po g. dekanu, g. beneficijatu in g. kaplanu podtikati. Parola istega dne ni bila: „farje ven“, kajti g. kaplan je bil uže prvotno na listkih priporočan za blagajnika in potem tudi v odbor izvoljen in isto tako bi bil izvoljen tudi g. beneficijat Knific, ako bi se ne bil izkazal kot najstrastnejši g. Ditrihov privrženec. Gosp. dekan pa se je itak takoj ob volitvi prvomestnika sam predsedništvu odpovedal, na kar je bil vsled predloga g. R. Dolenca enoglasno za častnega uda čitalnice izvoljen.

Sploh pa zopet ni res, da je bil g. dekan dose-danji vseletni predsednik čitalnice, ker znano je, da so bili razven družih — predsedniki Vipavske čitalnice tudi gg. dr. Ložar, sodnik Bric in dr. Vok, katerega zadnjega je vsled zapisnika občnega zbora od dne 6. januarija l. 1879. ravno g. Ditrih predlagal za predsednika, če tudi je ravno pred njim drugi govornik predlagal gosp. dekana.

Naravnost smešno in razžaljivo pa je, da si g. Ditrih dovoljuje besedariti o tem, da je g. Karol Dolenc, Vipavski župan, izvoljen za predsednika Vipavske čitalnice. — Brez ovinkov moram reči, da je nesramna perfidija trditi, da je nad tem vse strmelo in mislilo, da je le norčija! Gospoda „župana“ Karola Dolenca pozna cela Vipavska dolina, ravno tako dobro, kakor g. Ditriha toda — g. Karol Dolenc je župan Vipavski in zavzema to in ono častno mesto med občani, med tem, ko so g. peku A. Ditrihu vse te odlike sami ideali. Zato mu ni treba milovati čitalnice, da je g. K. Dolenc, ki se je bil uže 16. januarija t. l., ne pa ravno pred volitvijo, dné 23. januarija t. l. za uda zapisal, postal njen predsednik — le počaka naj, pa se bode prepričal, da je g. Karol Dolenc kakor nalašč na svojem mestu in da se zna pokazati energičnega moža, tudi proti takim, ki mislijo, da so v Vipavi le nekateri privilegirani narodnjaki. Ne bode dolgo do tega, ko se bode milovanje na drugi predmet povračevalo in takrat bode g. Ditrih debelo gledal, kako je mene zamogel dolžiti „debele laži“, da ni res za razne šarže v odbor kandidiral, ko je vendar iz zapisnika občnega zbora od dné 23. januarija t. l. črno na belem dokazano, da je on kandidiral za podpredsednika proti g. R. Dolencu, za blagajnika proti g. Možetu in pozneje dvakrat proti g. J. Mayerju in nazadnje za odbornika brezi portfelja, kjer je pa zopet ostal v eklatantni manjšini.

Da je g. Ditrih agitiral, je zgoraj povedano, toraj tudi ta trditev, da njegova stranka ni agitirala, je laž.

Prosim, g. vrednik, da blagovolite tedaj moj dopis od 2. februarija tako popraviti, da na mojo veliko začudenje vidim, da ima g. Ditrih vendar še nekaj privržencev. Gustav Pirc.

V dolenjem Zemonu na Notranjskem 14. marca. (*Javno in najtoplejšo zahvalo*) izreka podpisano občinsko predstojništvo čestitim gospodom, kateri so blagovolili za stradajoče naše reveže nam poslati milodarov. Vem, da blagi rodoljubi ne iščejo javne zahvale, a ne morem si kaj, da ne bi jih imenoval nadejaje se, da njih zgled nakloni velikim našim revežem še kaj dobrotnikov. *) Preč. gosp. dr. Jurij Strbenec, župnik v Hrenovicah so darovali 20 gold., gosp. Val. Klubuk na Vojskem 1 gold., gospodje državni poslanci so iz Dunaja po gosp. A. Obrezi poslali 49 gold., namreč knez Windischgrätz 10 gold., gosp. vitez Schneid

*) Ker prebivalci te občine večidel zavoljo pomanjkanja živeža in pomanjkanja zaslužka res v grozni revščini zdihujejo, naj bi jim pomagal, kdor more! „Novice“ bodo rade sprejele vsak dar in ga izročile županstvu. Vredništvo.

5 gold., gosp. Karol Klun 3 gold., gosp. Vil. Pfeifer 5 gold., gosp. baron Švegelj 5 gold., gosp. dr. Vošnjak 3 gold., gosp. dr. Poklukar 3 gold., gosp. A. Obreza 15 gold.

Josip Potepan, župan.

Iz Ljubljane. — Nismo ne kmalu v preteku enega tedna doživeli toliko važnih dogodeb, kakor uni teden, veselih in žalostnih. Prva dogodba pripetila se je na Dunaji v zbornici poslancev, da je njen predsednik grof Coronini nenadoma odpovedal se predsedstvu in odloživši celó državno poslanstvo izstopil tudi iz zbora. Leta 1879. od vseh strank enoglasno voljen za predsednika zbornici, bil je mnogokrat po ustavovercih in osobito po dr. Herbstu v zbornici in časnikih tako razžaljen, da je popustil predsedstvo. Da je to naredilo velik vtis tudi v najviših krogih, je le en glas, kajti grof Coronini je bil zaupni mož tudi cesarjev. Kako pa je Goričane, katerih poslanec je bil Coronini, pretresel njegov odstop, priča „Soča“, katera pravi, da, kakor vdari strela z jasnega neba, osupnila nas je novica, da se je grof Coronini odpovedal državnemu poslanstvu. — Drugi osobito nam Slovencem važni dogodjaj je bil ta, da so naši poslanci, podpirani od blizo 50 družih poslancev avtonomistične stranke, s krepkim vprašanjem v zbornici stopili pred ministra pravosodja in zahtevali pravico slovenskemu jeziku v uradih, kakor to ustava vелеva, ne pa, kakor jo Stremayr tolmači. — Tudi smrti grofa Andreja Hohenwarta, očeta Nj. eksc. grofa Karola Hohenwarta, nismo Kranjci slišali brez milovanja, kajti ranjki je mnogo let, dokler se ni 1850. leta v pokoji preselil na Dunaj, v Ljubljani bival, zadnja leta kot dvorni svetnik pri deželni vladi. Dosegel je starost 87 let. — Še druga dogodba domača zadnjih dni je bila sodniška obravnava litijskega škandala, o kateri na drugem mestu poročamo. Iz vsega se kaže, da se je začelo daniti o Vesteneckovi afèri. — Največo senzacijo pa je, kakor povsod, tako tudi pri nas, vzbudilo strašansko hudodelstvo, po katerem je 13. dne t. m. bil ubit preblagi car ruski Aleksander II., svojemu narodu velik dobrotnik. Tudi o tej dogodbi, ki je stresla ves svet, poročamo obširneje na drugem mestu.

— V odborovi seji družbe kmetijske, 13. dne t. m., o kateri prihodnjič poročamo, je po predlogu podružnice novomeške bilo sprejetih 25 novih udov, med njimi na veliko veselje odborovo 12 učiteljev, po predlogu radoljške podružnice pa 10. Gosp. Seitner je odboru naznanil, da je zapustil Kranjsko deželo in se podal v Bosno, kjer je dobil državno službo. Srečno pot!

— Kakor je podoba, bodo volitve v kupčijsko in obrtnijsko zbornico še le prihodnji mesec in zato centralni volilni odbor še ni prišel do tega, da bi navetoval kandidate. Al, rodoljubi v Ljubljani in po deželi, zaradi tega nikar ne dremajte, da ne položijo sovražna kukavica svojih jajc v domače gnjezdo in se ne snuje, kakor smo iz litijskega okraja slišali, kak chabrus, ki kazí volilno pravico.

— C. kr. dvorni svetnik vitez dr. Kaltenegger je v nedeljo opoludne zapustil Ljubljano.

— Gosp. dr. Vinko Gregorič je imenovan sekundarijem na tukajšnji deželni bolnišnici.

— (*Litijski škandal prvokrat pred sodnijo.*) Pretekli pondeljek 14. t. m. je bila v Ljubljani pred okrajno sodnijo razprava tožbe žandarskega „wachtmeistra“ K. Wagnerja zoper litijskega župana gosp. A. Koblarja. Wagner je namreč tožil gosp. župana zavoljo razžaljenja časti, ker je ta v naznanilu deželni vladi navedel, da je bil med pobijalci oken v Litiji tudi žandarski „wachtmeister“ in celó — kakor ljudje pravijo — pijan.

Tožnika je zastopal državni pravdnik g. Mühleisen, namestu g. Koblarja je prišel kot pooblaščenec gosp. notar Luka Svetec, zagovornik pa mu je bil gosp. dr. Mošé. Oba ta dva sta ugovarjala temu, da bi smel gosp. Koblar tožen biti zavoljo tega, kar je storil kot župan, toraj v imenu srenjskega odbora, k čemer je bil po svoji županijski dolžnosti primoran, ker je bil ponočni škandal prevelik, županstvo pa ima skrbeti za javni red in mir; torej je treba, da se tožba uže iz tega vzroka zavrže. Če pa se vendar dalje obravnava, potem je toženec pripravljen nastopiti pot dokazovanja resnice ali vsaj to, da je imel župan dosti vzroka za naznanilo, če bi prav po vsem ne bilo resnično. — Potem so se zaslišale štiri priče, ki so pod prisego potrdile deloma, da so v družbi, ki je okna pobijala, poleg Vestenecka videle tudi žandarja Wagnerja, deloma pa, da je bil ta res pijan ali vsaj vinjen. — Državni pravdnik v imenu tožnika vendar-le ostane pri tožbi, gosp. dr. Mošé pa pri svojih prvih predlogih, da gosp. Koblar ne sme tiran biti pred sodnijo za to, kar je storil litijski župan kot izvrševalni organ sklepa srenjskega odbora, kar je zavoljo velikanskega in pohujšljivega škandala moral storiti. Razen tega je pa po pričah dokazano, da je le preveč vzroka imel za to. Beseda gosp. zagovornika je bila krepka; ostro je bičal obnašanje litijske gospôde, ravno tako gosp. Koblarja pooblaščenec gosp. notar Luka Svetec. — Načelnik mestne sodnije, svetnik gosp. Ledenigg, je kot varh pravice po vsem tem razsodil takó, da je gosp. Koblar nekriv, a „wachtmeister“ obsojen plačati stroške obravnave. Zoper to razsodbo se je državni pravdnik pritožil do deželne sodnije. — Pri obravnavi je bilo pričujočih mnogo poslušalcev, posebno z jurističnih krogov.

— Službo okrajnega živinozdravnika je, kakor „Slov. Gosp.“ objavlja, razpisal okrajni odbor v Mahrenbergu na Štajarskem. Plača tej službi je 300 gld. in popotnina od 1—2 gld.; prošnje se ulagajo do 31. dné t. m.

— Gosp. dr. Poklukar, uní teden z Dunaja priselši, ni veselja doživel, da bi se mu bila hčerka ozdravila; včeraj je umrla.

— Iz Prage smo prejeli zanimivo nemško knjigo pod naslovom: „Zur Frage über die Gleichberechtigung der Slovenen. Von L. Pomladinovič. Untersteiermark 1881. Buchdruckerei der „Politik“ in Prag.“ Prihodnjič govorimo več o tej knjigi, ki je sedaj prišla prav „a tempo“ na svitlo.

— (Gosp. *Peregrin Kajzel*), Slovencem sploh, posebno pa Ljubljančanom dobro znani izvrstni komik ljubljanskega slovenskega gledališča, si je ustanovil svojo lastno kupčijo z glažovino, porcelanom i. t. d. na Starem trgu št. 30 tik hiše c. k. deželne sodnije. — Mi opozorujemo vse narodnjake v Ljubljani kakor tudi po vseh slovenskih pokrajinah, naj podpirajo zaslužnega narodnega moža g. Kajzela, ki je glavni steber slovenskemu gledališču, in to temveč, ker jim je porok, da bodo vsigdar postreženi s cenó in dobro robo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Vsi časniki brez izjeme obsojajo grozni umor cara ruskega Aleksandra II. Cesarja našega je pretresla ta dogodba tako, da je hipoma poslal milovalni telegram nasledniku cesarjevemu.

— V zbornici poslancev se razpravlja nova postava hišnega davka, za katerega bodo z dovoljenimi olajšavami glasovali Tirolci, ki dozdej tega davka niso imeli. Da bode ta davek skala, na kateri se razbije slova večine naše, ni se zgodilo, kakor so levičarji mislili. —

Da je grof Coronini se odpovedal predsedstvu, učinilo je tako senzacija, da je grof Taaffe nemudoma se podal k cesarju, mu naznaniti dogodbo, katere krivi so edini levičarji. Namesti njega je bil dr. Smolka za predsednika zbornici voljen, levičarji so padli z dr. Rechbauerjem, — prvi podpredsednik pa je zdaj knez Lobkovic. — Mogoče je, če ima zbornica dan na dan javno sejo, da se državni zbor konča o veliki noči.

— Meseca prosinca začel je tukaj izhajati dvakrat na teden nemšk časnik pod imenom: „Oesterreichischer Volksfreund“, kateremu se priklada „Illustriertes Familienblatt“. Vredovan je ta časnik v konservativnem smislu, ter se odločno naglašá kot protijudovski list (Antisemiten-Organ). Cena mu je letoletna 10 gld., polletna 5 gld., četrtletna 2 gld. 50 kr.; duhovnikom, ljudskim učiteljem in družbam se pa list pošilja za polovico omenjene naročnine.

— Iz leta 1848. glasoviti dr. Füster, naš rojak, je v revščini umrl na Dunaji.

Iz Zagreba. — Naš Zagreb dobi novo národno kazališče. Stekajo se uže od več rodoljubov znameniti darovi; seveda bo treba velicega kapitala, da se vredno izvrši jugoslavensko kazališče. V ta namen priredilo je tudi vrlo akademično literarno-zabavno društvo „Hrvatski dom“ 14. dné t. m. veliki koncert na korist tej novi stavbi.

Iz Rusije. Grozovita novica je pretresla v nedeljo 13. t. m. vso Rusijo: **Car Aleksander II. je padel zavratno po roki morilca!** — Bilo je v nedeljo popoldne, ko se je peljal car z vojaške jezdarnice nazaj v svojo palačo, kar ga napadejo nihilisti preoblečeni v delavce sneg odpravljajoče, z bombami. Prva bomba ubije in rani več carovih spremljevalcev, njemu ne stori nič, a brž prileti druga, ki razbije njegov voz in mu razmesari obe nogi. Spravili so ga naglo v njegovo sobo, kjer je pa, ne več zavedivši se, ob poli štirih popoldne umrl po strašnih mukah. Morilec, 21letnega akademikarja rudarskega Pusakova, so prijeli in zaprli. Bilo jih je pa gotovo več. — Na cara Aleksandra je bil to šesti napad.

Drugi dan, v pondeljek, 14. t. m. je nastopil vladarstvo njegov sin-naslednik Aleksander III.; kako bo vladal, se še ne vé. — Nagla smrt cara je pretresla ne le Rusijo, marveč vso Evropo; zlasti vznemirila je na dunajski borski in v Berlinu, ker je znano, da je novi car nasprotnik Nemcev in se čuti ne le Rusa, marveč tudi Slovana sploh in se bo imenoval najbrž „cara vseh Slavjanov“. Prihodnjič bomo o tem več spregovorili.

Turčija. — Čedalje očitnejše je, da med Turčijo in Grki se vname vojska, v katero zoper Turke bodo pritisnili tudi macedonski Bulgari. To pa je zdaj tem večega pomena, ker na čelo Rusije je stopil nov vladar, ki utegue strogo postopati s Turčijo.

Da nismo zarad lokalnih Vipavskih preprirov oškodovali častitih naših bralcev, dodali smo priloženi list, z dostavkom, da je zdaj v „Novicah“ konec onih besedí.

Žitna cena

v Ljubljani 9. marc 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 43 kr. — banaške 10 gold. 37 kr. — turšice 6 gold. — kr. — soršice 8 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 87 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 5 kr. — Krompir 2 gold. 70 kr. 100 kilogramov.